

Аналітична записка

з питань порівняльного законодавства щодо правового регулювання в Румунії діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва, які здійснюють свою діяльність у туристичній сфері (готелі, хостели і приватні апартаменти), та особливостей її оподаткування*

***Анотація.** Аналітична записка містить результати аналізу досвіду Румунії у частині правового регулювання діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва, які здійснюють свою діяльність у туристичній сфері, та особливостей її оподаткування. Особливу увагу приділено питанню політики та правовому регулюванню туристичної сфери на рівні ЄС та відповідності законодавства Румунії актам права ЄС. Досліджено особливості оподаткування суб'єктів малого та середнього підприємництва, у тому числі спеціальними податками, які встановлюються муніципальними (місцевими) радами, на прикладі податку на розвиток та сприяння туризму. Встановлено випадки, коли суб'єкт господарювання в Румунії стає платником ПДВ, а також варіанти податкових ставок, які можуть застосовуватися.*

***Ключові слова:** малі та середні підприємства, туристична сфера, податок на прибуток, податок на доходи мікропідприємств, готелі, короткострокова оренда житла, податок на розвиток та сприяння туризму.*

Вступ. Суб'єкти малого та середнього підприємництва (далі –МСП) є основою європейської економіки. Вони представляють 99% усіх підприємств в ЄС та забезпечують роботою близько 100 мільйонів людей, створюють більше половини європейського ВВП і відіграють ключову роль у створенні доданої вартості у кожному секторі економіки¹. Загалом податкова політика ЄС спрямована на підтримку МСП, зменшення регуляторного тягаря, покращення їх доступу до ринку та покращення доступу до фінансування. Водночас політика Румунії з цього питання, як держави-члена, повинна відображати основні тенденції політики ЄС. З огляду на це важливим вбачається дослідження досвіду Румунії у питаннях оподаткування та правового регулювання діяльності МСП, зокрема у сфері туризму.

Основна частина

1. Регулювання на рівні ЄС

Податкова політика ЄС спрямована на забезпечення справедливості та сприяння зростанню шляхом гармонізації правил оподаткування у державах-членах². Натомість політика ЄС у сфері туризму має на меті зберегти позицію Європи як провідного глобального напрямку для туризму та перетворити ЄС на стаке місце призначення для туризму, враховуючи також соціальні та екологічні аспекти.

Статтею 195 Договору про функціонування Європейського Союзу визначено, що «...Союз доповнює діяльність держав-членів в

¹European Commission. Entrepreneurship and small and medium-sized enterprises (SMEs). URL: https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes_en

² Council of the EU and the European Council. Taxation. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/taxation/>

туристичній сфері, зокрема, сприяючи конкурентоспроможності суб'єктів господарювання Союзу в цьому секторі...»³. Тому ЄС заохочує створення сприятливого середовища та налагоджує співпрацю між державами-членами ЄС у цій сфері.

4 лютого 2022 року Європейська Комісія опублікувала документ під назвою «Перехідний період для туризму»⁴, який передбачає механізми підтримки орієнтовані на МСП, включно з прямою фінансовою підтримкою і технічною допомогою. А вже 1 грудня 2022 року Рада Європейського Союзу ухвалила Європейський порядок денний для туризму до 2030 року⁵, який включає багаторічний робочий план із заходами, які мають вжити держави-члени ЄС, Європейська Комісія та інші заінтересовані сторони. Порядок містить перелік заходів щодо МСП, а саме:

- підтримка спроможності та цифрових компетентностей МСП для надання інноваційних туристичних продуктів, послуг та ефективного спілкування з клієнтами;
- підтримка діджиталізації МСП шляхом збору та обміну найкращими практиками щодо цифрових інструментів та практик у туристичній сфері;
- підтримка програм розбудови потенціалу та різні засоби допомоги МСП для залучення їх до екологічно безпечних практик та механізмів.

Крім того, питання діяльності МСП, пов'язаної із туристичною сферою, регулюються окремими положеннями деяких актів права ЄС, зокрема:

Назва акта	Стислий опис акта
Директива 2015/2302/ЄС Європейського Парламенту та Ради про туристичні пакети та супутні туристичні послуги, що вносить зміни до Регламенту (ЄС) № 2006/2004 та Директиви 2011/83/ЄС Європейського Парламенту та Ради і скасовує Директиву Ради 90/314/ЄЕС (далі – Директива 2015/2302/ЄС) ⁶	Сприяння належному функціонуванню внутрішнього ринку та забезпеченню високого і максимально уніфікованого рівня захисту прав споживачів шляхом зближення окремих аспектів законів, підзаконних актів та адміністративних положень держав-членів, що стосуються договорів, укладених між туристами і постачальниками пакетних подорожей та супутніх туристичних послуг.

³ Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу з протоколами та деклараціями. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text

⁴ Transition pathway for tourism. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/404a8144-8892-11ec-8c40-01aa75ed71a1>

⁵ Council conclusions on 'European Agenda for Tourism 2030'. URL: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15441-2022-INIT/en/pdf>

⁶ Directive (EU) 2015/2302 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2015 on package travel and linked travel arrangements, amending Regulation (EC) No 2006/2004 and Directive 2011/83/EU of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directive 90/314/EEC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32015L2302>

Директива 2006/123/ЄС Європейського Парламенту та Ради про послуги на внутрішньому ринку (далі – Директива 2006/123/ЄС) ⁷	Спрямована на створення вільного ринку для сфери послуг. Її метою є усунення правових та адміністративних бар'єрів, які можуть заважати підприємствам пропонувати свої послуги в іншій державі, а також заохочення транскордонної конкуренції.
Директива Ради 2006/112/ЄС від 28 листопада 2006 року про спільну систему податку на додану вартість (далі – Директива Ради 2006/112/ЄС) ⁸	Це основний правовий документ ЄС, що регулює систему ПДВ у державах-членах. Директива встановлює загальні принципи та правила оподаткування споживчих товарів та послуг у межах ЄС, мінімальні ставки ПДВ, принципи оподаткування міжнародної торгівлі, а також правила щодо місця здійснення операцій з ПДВ.
Директива 2005/29/ЄС про недобросовісну комерційну практику по відношенню до споживачів на внутрішньому ринку та внесення змін до Директиви Ради 84/450/ЄЕС, Директив Європейського Парламенту та Ради 97/7/ЄС, 98/27/ЄС і 2002/65/ЄС та Регламенту (ЄС) № 2006/2004 Європейського Парламенту та Ради (далі – Директива 2005/29/ЄС) ⁹	Положення цієї Директиви спрямовані на забезпечення функціонування внутрішнього ринку та досягнення високого рівня захисту прав споживачів шляхом наближення законів, підзаконних нормативно-правових актів та адміністративних положень держав-членів щодо недобросовісних комерційних практик, які завдають шкоди економічним інтересам споживачів.

Варто зазначити, що у 2024 році інституціями ЄС було прийнято Регламент (ЄС) 2024/1028 Європейського Парламенту та Ради від 11 квітня 2024 року про збір та обмін даними щодо послуг короткострокової оренди житла та внесення змін до Регламенту (ЄС) 2018/1724¹⁰, який спрямований на підвищення прозорості короткострокової оренди в ЄС і сприяння більш стійкому туризму. Регламент буде застосовуватись у державах-членах ЄС лише з 20 травня 2026 року та передбачає:

- *реєстрацію господарів апартаментів* (онлайн-реєстрація для короткострокової оренди нерухомості у державах-членах ЄС, після завершення якої господарі отримують реєстраційний номер, що дозволить їм здавати свою нерухомість в оренду. Це полегшить ідентифікацію господарів і перевірку їхніх даних органами влади);

⁷ Directive 2006/123/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 on services in the internal market. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32006L0123>

⁸ Директива Ради 2006/112/ЄС від 28 листопада 2006 року про спільну систему податку на додану вартість. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_928#Text

⁹ Directive 2005/29/EC of the European Parliament and of the Council of 11 May 2005 concerning unfair business-to-consumer commercial practices in the internal market and amending Council Directive 84/450/EEC, Directives 97/7/EC, 98/27/EC and 2002/65/EC of the European Parliament and of the Council and Regulation (EC) No 2006/2004 of the European Parliament and of the Council ('Unfair Commercial Practices Directive') (Text with EEA relevance). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32005L0029>

¹⁰ Regulation (EU) 2024/1028 of the European Parliament and of the Council of 11 April 2024 on data collection and sharing relating to short-term accommodation rental services and amending Regulation (EU) 2018/1724 Text with EEA relevance. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1028>

- більшу безпеку для користувачів (онлайн-платформи повинні будуть перевіряти точність даних про власність і від них так само очікується вибіркова перевірка. У разі необхідності органи влади зможуть зупиняти реєстрацію, накладати штрафи на онлайн-платформи тощо);

- обмін даними (для отримання даних від онлайн-платформ про діяльність орендарів у державах-членах ЄС створять єдину цифрову точку входу, щоб допомогти місцевим органам влади зрозуміти обсяги оренди в їх регіонах та покращити туризм. Для мікро- та малих онлайн-платформ, а також платформ із середнім числом опублікування оголошень (орієнтовно до 4250) буде створена простіша система обміну даними.

Досвід Румунії

У Румунії діє низка стратегічних документів щодо сталого розвитку туристичної сфери, у тому числі щодо діяльності МСП у цій сфері, серед яких ключовими є:

Національна стратегія розвитку туризму Румунії на 2023-2035 роки ¹¹	Генеральний план розвитку національного туризму в Румунії на 2007-2026 роки ¹²
Завдання: - підтримка приватного сектору для інноваційного розвитку бізнес-можливостей та стимулів; - підтримка цифровізації та маркетингу на рівні МСП у сфері туризму (вебсайти готелів, каталоги тощо); - підтримка туристичних стартапів та інноваційних МСП шляхом створення національних, регіональних туристичних центрів, зокрема Welcome City Lab у Франції; - перегляд та, за можливості, розширення системи класифікації і стандартизації на основі базових спрощених стандартів для невеликих МСП, що надають послуги у сфері туризму (невеликі ресторани, гостьові будинки) тощо.	Завдання: - створення міжвідомчого комітету з питань професійної підготовки у сфері готельного та туристичного бізнесу; - створення Мобільного навчального фонду гостинності, який укомплектований інструкторами зі спеціальною підготовкою та кваліфікацією, під безпосереднім керівництвом Опікунської ради, що представляє як державний, так і приватний сектори; - щорічна авторизація та класифікація об'єктів розміщення; - вдосконалення класифікаційних категорій об'єктів розміщення та запровадження більш ефективних методів оцінки якості послуг (технічна допомога).

Питання туристичної діяльності у Румунії регулюються такими нормативно-правовими актами:

Постанова Уряду № 58 від 21 серпня 1998 року щодо організації та розвитку	Рішення Уряду № 1267 від 8 грудня 2010 року щодо видачі	Наказ № 65 від 10 червня 2013 року про затвердження Методичних рекомендацій

¹¹ STRATEGIA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI PENTRU DEZVOLTAREA TURISMULUI 2023-2035. URL: <https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fturism.gov.ro%2Fweb%2Fwp-content%2Fuploads%2F2022%2F11%2FSNRDT-actualizat-var-pt-HG-2023-2035.pdf&psig=AOvVaw3B0ZFybI7ikmQ8lbXaFA3W&ust=1718638810600000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CAYQrpoMahcKEwj4u5fQuuCGAxUAAAAAHQAAAAAQBA>

¹² Master Planul pentru turismul național al României 2007 – 2026. URL: https://geografie.ubbcluj.ro/ccau/doc_cadru/MPDTR.pdf

туристичної діяльності в Румунії ¹³ зі змінами, внесеними постановою Уряду № 86 від 23 червня 2022 року ¹⁴	класифікаційних свідоцтв, ліцензій та туристичних патентів ¹⁵	щодо видачі класифікаційних свідоцтв об'єктам розміщення та харчування туристів, туристичних ліцензій та патентів на право здійснення туристичною діяльністю ¹⁶
Відповідно до положень цієї постанови туризм є пріоритетною сферою національної економіки. Також постанова закріплює: інституційну основу у туристичній сфері; порядок організації туристичної діяльності; права та обов'язки суб'єктів господарювання, які надають туристичні послуги; питання фінансових ресурсів та державної підтримки у туристичній сфері.	Це рішення встановлює правові основи: видачі, відкликання та анулювання класифікаційних свідоцтв для розміщення туристів; видачі, анулювання та скасування туристичних ліцензій, видачі туристичних патентів; санкцій за вчинені порушення у цій сфері.	Методичні рекомендації визначають: класифікацію усіх типів туристичних об'єктів розміщення та харчування в Румунії; видачу туристичних ліцензій туристичним агентствам; видачу туристичних патентів.

Крім того, Румунія транспонувала у національне законодавство положення вище наведених актів права ЄС, які стосуються туристичної сфери:

Акти права ЄС	Транспонування у Румунії
Директива 2015/2302/ЄС	Постанова Уряду № 2/2018 від 2 серпня 2018 року про пакетні подорожі та супутні туристичні послуги і про внесення змін до інших нормативно-правових актів ¹⁷
Директива 2006/123/ЄС	Постанова Уряду № 49/2009 від 20 травня 2009 року щодо свободи заснування постачальників послуг та свободи надання послуг у Румунії ¹⁸ ; Постанова Уряду № 25/2010 від 24 березня 2010 року щодо внесення змін до постанови уряду

¹³ ORDONANȚĂ nr. 58 din 21 august 1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România. URL: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/243497>

¹⁴ ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr. 86 din 23 iunie 2022 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 58/1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România. URL: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/256709>

¹⁵ HOTĂRÂRE nr. 1267 din 8 decembrie 2010 (*actualizată*) privind eliberarea certificatelor de clasificare, a licențelor și brevetelor de turism. URL: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/124665>

¹⁶ ORDIN nr. 65 din 10 iunie 2013 pentru aprobarea Normelor metodologice privind eliberarea certificatelor de clasificare a structurilor de primire turistice cu funcțiuni de cazare și alimentație publică, a licențelor și brevetelor de turism. URL: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/261163>

¹⁷ ORDONANȚĂ nr. 2 din 2 august 2018 privind pachetele de servicii de călătorie și serviciile de călătorie asociate, precum și pentru modificarea unor acte normative. URL: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/204233>

¹⁸ ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr. 49 din 20 mai 2009 privind libertatea de stabilire a prestatorilor de servicii și libertatea de a furniza servicii în România. URL: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/106401>

	№. 58/1998 про організацію та розвиток туристичної діяльності в Румунії ¹⁹
Директива Ради 2006/112/ЄС	Закон № 227/2015 про Податковий кодекс та подальші зміни до нього (далі – Податковий кодекс) ²⁰
Директива 2005/29/ЄС	Закон № 363 від 21 грудня 2007 року про боротьбу з недобросовісною практикою торговців у відносинах із споживачами та гармонізацію нормативних актів із європейським законодавством про захист прав споживачів ²¹

Акти права ЄС повністю застосовуються в Румунії, будучи транспонованими в національне законодавство або, у відповідних випадках, мають пряму дію. Водночас, у разі неузгодженості національних нормативно-правових актів із актами права ЄС, останні мають пріоритет.

Таким чином, у Румунії прийняті та діють низка нормативно-правових актів, які регулюють туристичну сферу, у тому числі у частині діяльності МСП у цій сфері.

Відповідно до законодавства Румунії, а саме Закону про стимулювання створення та розвитку малого та середнього підприємництва від 2004 року (далі – Закон)²², МСП визначаються як підприємства, які в сукупності відповідають таким умовам:

- а) мають середньорічну чисельність працівників менше 250 осіб;
- б) досягають річного обороту, еквівалентного сумі до 8 мільйонів євро, або мають річний балансовий результат, який не перевищує еквівалент у 5 мільйонів євро в леях;
- в) дотримуються критерію незалежності (стаття 3 Закону).

Залежно від середньорічної чисельності працівників, МСП класифікуються на такі категорії:

- 1) мікропідприємства – до 9 працівників;
- 2) малі підприємства – від 10 до 40 працівників;
- 3) середні підприємства – від 50 до 249 працівників (стаття 4 Закону).

Також у Румунії є свої особливості у частині оподаткування МСП, зокрема суб'єктів, які здійснюють свою діяльність саме у туристичній сфері. Так відповідно до положень Податкового кодексу Румунії МСП, що здійснюють діяльність у туристичній сфері, оподатковуються наступними податками:

¹⁹ ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr. 25 din 24 martie 2010 pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 58/1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România. URL: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/117616>

²⁰ CODUL FISCAL din 8 septembrie 2015 (Legea nr. 227/2015). URL: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/171282>

²¹ LEGE nr. 363 din 21 decembrie 2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii și armonizarea reglementărilor cu legislația europeană privind protecția consumatorilor. URL: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/254146>

²² LEGE nr. 346 din 14 iulie 2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii . URL: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/53946>

Види податків та їхні ставки	Правове регулювання
Податок на доходи мікропідприємств – 3%	Стаття 51 Розділу III Податкового кодексу
Податок на прибуток – 16%	Стаття 17 Розділу II Податкового кодексу
Спеціальні податки та їх ставки встановлюються муніципалітетами	Стаття 484 Розділу IX Податкового кодексу
ПДВ – 9%	Стаття 310 Розділу VII Податкового кодексу

Податок на доходи мікропідприємств. Зазначений податок можуть обрати румунські юридичні особи, які станом на 31 грудня попереднього фінансового року сукупно відповідають таким умовам:

- отримані доходи не перевищують еквівалент 500 000 євро в леях. Обмінний курс для визначення еквіваленту в євро є курсом, дійсним на кінець фінансового року, в якому були зареєстровані доходи;

- статутний капітал належить особам, відмінним від держави та адміністративно-територіальних одиниць;

- не перебувають в стадії розпуску з наступною ліквідацією, зареєстрованого в комерційному реєстрі або в суді відповідно до закону;

- дохід від реалізації (крім доходу від консультування та/або управління за винятком доходу від податкового консультування, що відповідає коду САЕН: 6920 - «Діяльність у сфері бухгалтерського обліку та фінансового аудиту»; консалтинг у податковій сфері») у частці понад 80% від загальних доходів;

- мають хоча б одного найманого працівника за індивідуальним трудовим договором з повним робочим днем за винятком випадків, коли протягом 30 днів після припинення трудових відносин з попереднім працівником суб'єкт господарювання приймає на роботу нового працівника з укладенням трудового договору на невизначений строк або не менше 12 місяців. Умова також вважається виконаною для найманих осіб, які працюють на основі індивідуальних трудових договорів за сумісництвом, якщо частки передбаченої в них норми в сумі становлять еквівалент цілої норми; їхня винагорода становить принаймні рівень валової мінімальної базової заробітної плати в державі, що гарантується у виплаті;

- мають асоційованих осіб/акціонерів, які володіють прямо чи опосередковано понад 25% вартості/кількості прав участі або правом голосу, і є єдиною юридичною особою, заснованою асоційованими особами/акціонерами для застосування системи оподаткування доходів мікропідприємств (стаття 47 Податкового кодексу);

- подали річну фінансову звітність у встановлений термін.

З 1 січня 2024 року Законом щодо деяких фіскально-бюджетних заходів для забезпечення довгострокової фінансової стійкості Румунії від 2023 року²³ змінено ставки податку на доходи мікропідприємств, які наразі складають:

- 1) 1% від отриманого доходу – для мікропідприємств, які отримують дохід, що не перевищує 60 000 євро включно;
- 2) 3% від отриманого доходу – для мікропідприємств, які:
  - отримують дохід від 60 000 євро до 500 000 євро; або
  - здійснюють основну або допоміжну діяльність, що відповідає, наприклад, таким кодам CAEN: 5510 – Готелі та інші подібні об'єкти розміщення, 5520 – Об'єкти для відпочинку та короткострокового розміщення, 5590 – Інші послуги розміщення.

Отже, у випадку якщо діяльність МСП пов'язана із готелями та іншими подібними об'єктами розміщення, об'єктами для відпочинку та короткострокового розміщення, вони оподатковуються за ставкою 3% від доходу. Проте, якщо отримані доходи мікропідприємства перевищують еквівалент 500 000 євро в леях, такий суб'єкт МСП буде сплачувати податок на прибуток.

Податок на прибуток регулюється положеннями Розділу II Податкового кодексу. Платниками податку є: румунські юридичні особи; іноземні юридичні особи, які діють через постійне представництво у Румунії; іноземні юридичні особи, які є резидентами Румунії за місцем фактичного управління; юридичні особи із зареєстрованим офісом у Румунії, засновані відповідно до європейського законодавства. Водночас, загальна ставка податку для них становить 16% (стаття 17 Податкового кодексу).

Відповідно до статті 19 Податкового кодексу, оподатковуваний прибуток визначається шляхом вирахування із загальної суми отриманого доходу витрат, що підлягають вирахуванню, та неоподатковуваних доходів.

Спеціальні податки. Відповідно до статті 484 Податкового кодексу для функціонування деяких місцевих громадських (публічних) служб, створених в інтересах фізичних та юридичних осіб, а також для туристичної популяризації місцевості, місцеві та окружні ради і Генеральна рада муніципалітету Бухаресту, залежно від обставин, можуть запроваджувати спеціальні податки.

До прикладу, місцевою радою муніципалітету Констанца запроваджено податок на розвиток та сприяння туризму. Рішенням місцевої ради № 339/2023 про встановлення місцевих податків і зборів на рівні муніципалітету Констанца на 2024 рік визначено розмір податку на розвиток і просування туризму, що диференціюється залежно від типу/призначення об'єкта та району розташування:

- 1) у фіксованій (щорічній) сумі, в залежності від типу/призначення об'єкта та району розташування на території курортів муніципалітету (сплачується суб'єктами господарювання); фізичними та юридичними особами,

---

²³ LEGE nr. 296 din 26 octombrie 2023 privind unele măsuri fiscale-bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung. URL: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/275745>

власниками приміщень, що використовуються в житлових цілях на території курортів;

2) у розмірі 1% від загальної вартості проживання/плати за проживання, без урахування ПДВ, який сплачується туристом/особою, яка проживає в туристичному об'єкті розміщення на території курортів. Водночас, обов'язок нарахування, утримання та сплати податку до місцевого бюджету покладається на суб'єктів господарювання, які мають у власності або володіють на основі іншого правового титулу об'єктами розміщення туристів на території курортів муніципалітету²⁴.

Податок на додану вартість. ПДВ – це непрямий податок, зобов'язання зі сплати якого, як правило, покладаються на кінцевого споживача товарів та послуг. Водночас, відповідно до законодавства Румунії, суб'єкт господарювання стає платником ПДВ, якщо його річний оборот перевищує максимальну суму еквіваленту 88 500 євро в леях (стаття 310 Податкового кодексу).

Стандартна ставка ПДВ в Румунії становить 19%, проте відповідно до статті 291 Податкового кодексу, для таких послуг як розміщення в готельному секторі або секторах з аналогічною функцією, включно з орендою землі, відведеної для кемпінгу, застосовується знижена ставка ПДВ у розмірі 9%.

Таким чином, МСП, оборот яких перевищує встановлену законодавством суму, є також платниками ПДВ.

Висновки. Політика Румунії з питань регулювання діяльності та підтримки МСП, зокрема у сфері туризму, відображає основні тенденції політики ЄС. Так органами державної влади розроблено та затверджено стратегічні документи для сталого розвитку туристичної сфери, які містять заходи із підтримки МСП. Водночас, ці заходи повністю відповідають заходам, затвердженим стратегічними документами на рівні ЄС.

Крім того, акти права ЄС повністю застосовуються в Румунії, будучи транспонованими в національне законодавство, або, у відповідних випадках, мають пряму дію. У випадку неузгодженості національних нормативно-правових актів із актами права ЄС, останні мають пріоритет. Також на рівні національного законодавства у Румунії врегульовано питання організації та розвитку туристичної діяльності у державі, зокрема ті, які пов'язані із видачею класифікаційних свідоцтв, ліцензій та туристичних патентів.

Однак, особливий інтерес становить саме питання оподаткування МСП. Як відомо, податкова політика ЄС спрямована на забезпечення справедливості та сприяння зростання шляхом гармонізації правил оподаткування у державах-членах. Водночас, ЄС не запроваджує податки і це питання належить до виключної компетенції кожної із держав-членів ЄС. Це означає, що розмір податків, які сплачують європейці, визначається їхніми національними урядами.

Аналіз податкового законодавства Румунії дозволив:

---

²⁴ Serviciul Public de Impozite și Taxe Constanța. Taxa de dezvoltare și promovare a turismului. URL: <https://www.spit-ct.ro/noutati/taxa-de-dezvoltare-si-promovare-a-turismului-12/>

1) виокремити податки, які застосовуються до МСП (податок на доходи мікропідприємств; податок на прибуток; ПДВ та спеціальні податки);

2) встановити підстави, на яких мікропідприємство стає платником податку на прибуток (у випадку отримання мікропідприємством доходів, які перевищують еквівалент 500 000 євро в леях);

3) з'ясувати, що мікропідприємства, діяльність яких пов'язана із готельним бізнесом та іншими подібними об'єктами розміщення, об'єктами для відпочинку та короткострокового розміщення, оподатковуються за ставкою 3% від їхнього доходу;

4) з'ясувати, що муніципальні (місцеві) ради наділені правом встановлювати спеціальні податки, зокрема й ті, які спрямовані на розвиток та сприяння туризму;

5) встановити, що МСП, оборот яких перевищує суму еквіваленту 88 500 євро в леях, є також платниками ПДВ. Проте, якщо такі МСП надають послуги з розміщення у готельному секторі або секторах з аналогічною функцією, до них застосовується знижена ставка ПДВ у розмірі 9% (замість стандартної у розмірі 19%).

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

* Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені у документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.